

nordiske Komiteer, der i 1920 blev nedsat for at afgive Betænkninger med Hensyn til Folkeforbundspagten, sluttede sig ogsaa til de samme Tanker og til det samme Udkast.

Paa Folkeforbundets 1ste og 2den Delegeretforsamling blev der jo af den norske og svenske Delegation stillet et Forslag til Forligsnævn, saaledes som de nævnte Komiteer havde affattet det; det blev stillet som Ændringsforslag til Pagtens Artikler 12, 13 og 15 om, at Stridigheder mellem Folkeforbundets Medlemmer, som kan føre til et Brud, eller som ikke tilfredsstillende kan ordnes ad diplomatisk Vej, skal behandles enten ved international Domstol, ved Voldgift, ved Raadet eller Delegeretforsamlingen. Til disse Bestemmelser foreslog de svenske og norske delegerede, at man skulde optage Bestemmelser om Forligsnævn. Danmark var ikke Medforslagsstiller, hvilket skyldtes, at vi fandt, at en obligatorisk Nedsættelse af saadanne Nævn mellem alle Folkeforbundets Medlemmer indenfor en forholdsvis kortvarig Frist var forbundet med uoverstigelige Vanskeligheder, og vi vidste jo ogsaa, at man var uhyre om for at indføre Ændringer i Pagten, det vil sige Ændringer i selve Fredstraktaterne.

Det norske og svenske Forslag blev af 2den Delegeretforsamling henvist til nærmere Forhandling i et Udvalg, som Raadet skulde nedsætte, og paa Raadsmødet i Januar 1922 nedsattes et Udvalg, i hvilket Japan, Chile, Østrig, Sverige og Belgien var repræsenteret. Dette Udvalg afgav Beretning til den 3die Delegeretforsamling, og i denne Beretning tog Udvalget Afstand fra, at Staterne skulde være forpligtet til at nedsætte Forligsnævn, det burde være en frivillig Sag, om man vilde gaa med hertil, og hertil sluttede 3die Delegeretforsamling sig. Det Udkast, som blev lavet til et saadant frivilligt Forligsnævn, vil vi for en Del genfinde i de Konventioner, som her foreligger. Det nordiske Synspunkt vandt en Sejr, en Sejr, som det stadig forfølger, og Danmark udtalte ogsaa sin Tilslutning til den Form, som Delegeretforsamlingen havde givet Udkastet til Nedsættelse af frivillige Forligsnævn.

Det var Norges og Sveriges ypperste Statsretslærere, der havde fremsat Tanken om disse Forligsnævn, en Mand som Statsminister Hagerup og en Mand som Retspræsident Marks von Würtemberg, og da Højesteretspræsident Marks von Würtemberg bliver Udenrigsminister, gør han Alvor af det og indkalder til et Møde om disse Sager

og indbyder i Februar i Aar den danske, norske og finske Regering til en Konference til Udarbejdelse af disse Forligsnævn. Resultatet af dette Arbejde blev forelagt af den daværende danske Udenrigsminister i det udenrigspolitiske Nævn, det blev ikke drøftet der, men det blev stiltiende billiget. Alle Partier har altsaa for saa vidt haft Lejlighed til at drøfte disse Konventioner, og naar de ikke i Tide har gjort Indvendinger mod Enkelthederne deri, kan man i alt Fald ikke bebrejde hverken den tidligere eller den nuværende Regering noget i den Henseende.

Nu ligger disse Forslag til Konventioner her paa Tingets Bord, og de er gennemgaaet af den højtærede Udenrigsminister. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Enkelthederne, men blot sige, at den Sag, vi her staar overfor, er meget betydningsfuld, og dens Betydning har den danske Rigsdag, det danske Folk altid haft et aabent Øje for. Jeg kan derfor ikke tænke mig andet end, at man ogsaa med Glæde vil være med til at vedtage Forslagene, saaledes at Konventionerne hurtigst muligt kan blive ratificeret. Jeg skal anbefale Forslagene.

Axel Møller: Jeg kan sige paa mit Partis Vegne, at vi finder Princippet i de foreliggende Konventionsudkast godt, men der er forskellige Indvendinger, som delvis allerede er berørt fra anden Side, der efter vor Mening vil nødvendiggøre, at man ser nærmere paa Forslagene i et Udvalg, og jeg vil derfor tillade mig ved Forhandlingens Slutning at stille Forslag om Nedsættelse af et Udvalg.

Det blev fremhævet af det ærede Medlem Hr. Moltesen, at disse Konventionsudkast har været forelagt det udenrigspolitiske Nævn, og at man der ikke havde fundet noget at bemærke. Jeg forstaar det saaledes, at der ikke har fundet nogen virkelig Realitetsdrøftelse Sted af disse Forslag, hvilket jeg for saa vidt beklager, som en saadan Realitetsdrøftelse jo nok havde bragt nogle af de Indvendinger frem, der nu først kommer frem paa dette Tidspunkt, da det under alle Omstændigheder vil være vanskeligt at foretage nogen Ændring i de foreliggende Udkast.

I Landstingsudvalgets Betænkning er fremhævet forskellige Indvendinger, og det forekommer mig, at disse Indvendinger er fremført med Rette. For det første har man gjort opmærksom paa, at der er den Fare ved Artikel 1, at alle Tvistigheder uden nogen som helst Undtagelse skal forelægges